

gewoon
stellingwarfs

**de tael
van mien moeke**

gedichten

jan veldhuizen

Disse uutgifte wodde wat de centraosie angaot mit meugelik
maekt deur een subsidie van de perveensie Friesland.

SSR 112

Niks uut disse uutgifte mag opni'j drokt en/of eupenbaor maekt
wodden op wat veur meniere dan ok, zonder dat daor van te
veuren schriftelik goedvienen veur geven is.

No part of this book may be reproduced in any form, by print,
photoprint, microfilm or any other means, without written per-
mission from the author.

© 2004 Jan Veldhuizen, Apeldoorn
Omslag: S.A. Bloemhoff, Oosterwoolde
DTP: T. Telkamp, Kiel Windeweer
Drok: Drokkeri'je Van der Meer, Oosterwoolde

ISBN 90 6466 124 3

gewoon
stellingwarfs

de tael
van mien moeke

gedichten

jan veldhuizen

Gewoon Stellingwarfs

Dat was inderdaod de tael van mien moeke.

Ok van mien pappe trouwens.

Ze zullen ok wel es Nederlaans spreuken hebben, mar dat heugt mi 'j aenlik niet.

Bi 'j oons thuus wodde altied Stellingwarfs praot.

Ik heb tot mien twintigste ok altied Stellingwarfs praot.

Dik veertig jaor leden he 'k de Stellingwarven verlaoten en zolange he 'k de tael aenlik ok niet meer spreuken.

Ik heb in alle dielen van et laand warkt; et zuden, et noorden, et oosten en et westen.

En daor wodt niet vule Stellingwarfs praot.

Ik was dus wel verplicht om Nederlaans te praoten.

Et Stellingwarfs raekte in et vergeetboek. Mit wie zol ik et ok praoten moeten?

Een peer jaor leden kreeg ik van een kammeraod een boek in de Stellingwarver tael en doe is die tael veur mi 'j weer hielemaole opni 'j leven gaon.

De Stellingwarver tael is netuurlik niet vremd veur mi 'j, mar ik ken him ok niet echt meer.

Ik perbere now, nao al die jaoren, om op disse maniere de tael opni 'j te leren.

Jan

Jannewaori 2004

Stellingwarfs

Stellingwarfs
dat
was de tael
die mien moeke
vroeger
tegen mi'j praotte.

Ik vuulde mi'j
daor
veilig en goed
bi'j.

Et was vertrouwd.

Mar
ik gong vot,
naor et zuden,
et westen en et oosten.

Ik leerde
en ik sprak
ere taelen.

Et Stellingwarfs
vervleug
in mien heufd,
dreugde op.

Wat triest
daenk ik now
terogge
an die oolde,
vertrouwde tael
van mien moeke
en ik perbeer
die tael
weeromme te haelen.

Weeromme te haelen
wat vertrouwd
en goed was.

Begin en aende

Et begin
van et aende
begint
bi'j et aende
van et begin.

Et begin
ligt soms
vlak naost
et aende.

As in een cirkel.

Aj' bi'j et begin
beginnen
kom ie vanzels
bi'j et aende.

Et begin
gaot altied
naor et aende.

Et aende
begint
altied
bi'j et begin.

Soms bin
begin en aende te zuke.

Zoas now.

Ik hool
d'r mit op.

Ik kan d'r
gien
begin en aende
meer an vienen.

Bladwiezer

Soms bin 'k mooi
soms bin 'k smerig
soms gewoon mar
een stokkien pepier
van een
pakkien vloei
of zo.

Ik wor bruukt
deur manluden
en deur vrouwluden
en ok deur kiender.

Ik wor bruukt
in dikken
en in dunnen
in groten en kleinen
in duren en goedkopen.

Iedere keer
pakken ze me beet
en schoeven ze me weer
een aentien wiederop
naor een ere plaets.

Zo
wo'k deur
et hiele verhael scheuven.

Ik leze de blaeden mit.

En ik wor bi'j elk
blad wiezer.

Oold karkien

Et liekt wel
dat et d'r altied staon het
dat oolde karkien.

Verweerd
een betien briek
en wat verzakt.

Om him henne
de greven van meensken
die hi'j allemaol
overleefd het.

Zien torenspits
wiest naor de hemel
bovenop de keuperen haene
die schittert in de zunne
en die soms
mit de wolken speelt.

In de toren de broonzen klokke
die oons mit lude stemme
ropt om te kommen
veur et gebed.

Die oons ok ropt
as d'r nood is.

Mar die oons ok vertelt
hoe laete as et is

En ok dat d'r weer iene dood is.

Spoekeri'je

Mien pake
vertelde mi'j vroeger
verhaelen over spoekeri'je
aachter bi'j de Lende.

Hi'j praotte dan
over witte wieven,
goelende weerwolven
en over dwaellochten.
Die koj'
bi'j aovende,
as et duuster was,
daor zo mar
tegenkommen,
aachter bi'j de Lende.

D'r gebeurden
ofgrieslike dingen
daor bi'j de Lende
en bi'j de Potebos.
Et was daor hielemaol
niet pluus.
En hi'j wus et zeker,
want hi'j
hadde et vaeke zels zien,
zee hi'j.

Doe ik him vreug
wat d'r dan wel
gebeurde,
wus hi'j et
ok niet percies.
Mar
et was daor
in et duuster
een gekaarm,
gekreun en gekries
van belang.
De grieze
gong je daor
over de grauwe,
aachter bi'j de Lende.

Nee,
bi'j aovend en bi'j naacht
mos ie daor niet wezen,
aachter bi'j de Lende.

Iens

Iens
ston hier de rogge
en daor leupen
koenen in et laand.

Now
staon d'r febrieken
te roken en
te stinken.

Iens
slingerden
kleine weggies en zaandpatties
deur et laandschop.

Now
liggen d'r asfaltwegen
en raozen
de auto's veurbi'j.

Iens
kenden wi'j iederiene
die in et plak
zien woonstee had.

Now
weet ik niet iens
wie naost mi'j
woont.

Iens
konnen wi'j
mit mekeer praoten
begrepen wi'j mekeer.

Now
praoten wi'j
niet meer
we slaon d'r mitien op.

Wi'j hebben
dit allemaole
gebeuren laoten.

Wi'j hebben
d'r niks
tegen daon.

Nee, ikke ok niet.

Wereldreize

Et waeter
van de revier
stroomt
staorigan,
zonder haost,
naor de zee.

Ik zie die
kleine golfies
bewegen.
Ze rollen speuls
over mekeer henne,
asof ze
veur heur
plezier
op reize gaon.

Ik doe
de ogen dichte
en ik gao
in gedaachten
mit heur mit.

Langes
de kusten van
Amerike en Australië,
over de poolzee,
deur de tropen,
deur Atlantis,
de stad van de vissen.

Grote iesvelden
mit iesberen
en eskimo's.

Tropische stranen
mit palmbomen
en hoela-maegies.

*

Ik doe de ogen eupen
en zie da'k bi'j
Kontermaansbrogge
an de Lende zit.

Zwarver

Hi'j lopt
onder de branende zunne,
in stromende regen,
in striemende wiend
de aender tegemoet.

Op et pad onder zien voeten
vragt et zaand
wat et doel
van zien reize is.

Hi'j wet et niet,
hi'j wet allieind mar
dat hi'j wieder moet.
Altied mar wieder.
Nargens vint hi'j rust.
Nargens een woonstee.

Waorhenne?

Nargens.
Allieind mar wieder.

Altied wil hi'j weten
wat aachter
die bocht ligt
en aachter de bocht
die daornao komt.

Aachter elke bocht
ligt de hiele wereld.

Zo,
lopend van bocht naor bocht
lopt hi'j staorigan
de wereld uut.

Meziek?

Vertel es, mien jonge,
wat gaoj' doen
vandaag?

Meziek maeken!

En aj' daor klaor mit binnen,
wat gaoj' dan doen?

Meziek luusteren!

En daormao,
wat gaoj' dan doen?

Meziek kopen!

Hoef ie dan niet te warken?

Warken?

*Ie daenken
toch niet
da'k warken gao?*

O nee,
wat gaoj' dan doen?

Me ziek melden!

Eerpels en knollen

Supermark,

bi'j de kassa.

Veur mi'j
een vrommes
mit een volle karre.

De rolle
in de kassa is op.

Op zien elvendattigst
'n ni'je rolle d'r in.

Et vrommes reKent of,
zocht naor wat
kleingeld.

Ze moet ok nog
zegelties.

Netuurlik.

Ik stao mi'j te verbieten.

Ik zochte
en heur in gedaachten
mien moeke zeggen:

'Potverdorie, ie zollen d'r
eerpels en knollen
bi'j opwaarmen.'

Verstoppertien

De zonne
speult verstoppertien.

Hieltied
kropt hi'j vot
aachter de wolken.

As hi'j him
evenpies
zien lat
dan kniepoogt hi'j
en lacht naor oons.

Hi'j gef't alle wolken
dan een goolden raantien.

As hi'j votkreupen
is aachter een
dikke, zwatte wolke
wodt et
duuster en driegend
en vaalt d'r waeter.

Evenpies lacter
is hi'j d'r weer,
kniepoogt...
en is weer vot.

*

Wi'j vergeten
de zonne
en zeggen
dat et
slecht weer is.